

AGDER ENERGI VANNKRAFT AS
Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Vår dato: 01.10.2021
Vår ref.: 200702306-23
Arkiv: 315 / 020.Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eilif Brodtkorb

Regulering av Uldalsvassdraget/Tovdalsvassdraget – vedtak om åpning av revisjon

Det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon i medhold av vassdragsreguleringsloven. Revisjonssaken gjelder vilkårene for følgende konsesjoner:

- Regulering og utbygging av Uldalsvassdraget, gitt ved Kronprinsregentens resolusjon 22. mars 1957.
- Regulering av Eptevatn/Homstøvatn i Tovdalsvassdraget, gitt ved Kongelig resolusjon 1. august 1969.

Innkommne krav

Kravene om vilkårsrevisjon for reguleringen av Uldalsvassdraget fremkommer av brev fra Birkenes og Froland kommuner (30.01.2007), brev fra Evje og Hornnes kommune (08.02.2007), brev fra hytteeier Edvart Tredal Høyåsen på vegne av grunneiere og brukere ved Hanefossmagasinet (28.12.2016) og Nedre Tovdal Fiskelag (e-post 31.5.2018).

Kravene gjelder konsesjonene av 27.03.1957 og 01.08.1969, som begge omfatter reguleringer i Uldaslåna, et sidevassdrag til Tovdalsvassdraget.

Revisjonens formål

Hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere blant annet endring i manøvreringspraksis, minstevannslipp og biotopjusterende tiltak.

NVE vil i sin behandling følge OEDs ”Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner” av 25.05.2012.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Kravene

Det er stilt krav om tiltak for å lette båttilgangen, bedre fiskeforholdene og framkommelighet ved Høvringsvatn og Vikstølvatn. Flere påpeker at dagens manøvrering av Hanefossmagasinet i Tovdalselva med en reguleringshøyde på 8 m, gir utfordringer for både miljøet og bruken av magasinet og tilgrensende områder. Det stilles krav om restriksjoner på vannstandssenkingen i sommerperioden.

Videre påpekes det at Hanefossen kraftverk i perioder driftes på en måte som ikke er gunstig for laksebestanden i Tovdalselva. Det er særlig i lavvannsperioder at driften av kraftverket gir utfordringer for laksen. I følge Nedre Tovdal Fiskelag gir kombinasjonen av liten vannføring i elva og full stans i Hanefoss kraftverk i helgene tørrlagte arealer på elvestrekningen nedenfor Flaksvann. Dette medfører at det hver weekend stryker med betydelige mengder rogn, yngel og laksunger. Fiskelaget stiller krav om en jevn vannføring når det er lite vann i elva og at vannstandsreduksjonen skjer naturlig slik at det blir færrest mulig tørrlegginger.

Kommentar fra konsesjonær

Agder Energi har i brev av 11.4.2018 kommentert kravene om revisjon. Innledningsvis gir de en oversikt over samtlige konsesjoner som er gitt i Uldalsvassdraget siden 1957 og frem til i dag. Deretter kommenterer de konkrete forhold som tas opp i kravbrevene fra kommuner og rettighetshavere. Temaene som kommenteres er vannstandsforhold i Hanefossmagasinet, vannføring i Tovdalselva og andre forhold.

Agder Energi er av den oppfatning at det ikke behov for en omfattende revisjonsprosess for Uldalsvassdraget/Tovdalsvassdraget. Etter dere syn kan mange av utfordringene løses gjennom frivillige avtaler og hjemler i eksisterende vilkår. De viser videre til at de har en rekke selvpålagte restriksjoner som de vil videreføre og mener dette vil imøtekomme kravene fra kommunen på en god måte. Fra brevet gjengis oppsummeringen: *«AEVK er av den oppfatning at det med henvisning til det ovennevnte, dvs en omfattende konsesjonsbehandling i senere tid og ikke minst innføring av selvpålagte restriksjoner, ikke er behov for å åpne vilkårsrevisjon i Uldalsvassdraget. Forutsetningen er at selvpålagte restriksjoner knyttet til vannstander i Hanefossmagasinet og minimumsvannføring ved Flaksvann målestasjon videreføres fram til neste tidspunkt for vilkårsrevisjon. Sistnevnte krav, dvs sikring av en minimumsvannføring på 7,5 m³/s ved Flaksvann, betinger en mulighet for tapping fra Eptevannsmagasinet. Som anført over er det i dag Risdal Energi AS som styrer tappingen fra dette magasinet. AEVK vil ta initiativ til et møte med NVE der vi ønsker å drøfte forhold knyttet til selvpålagte restriksjoner i Uldalsvassdraget.»*

NVEs vurdering og konklusjon

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av 04.07.2016 vedtatt den regionale planen for vannforvaltning i vannregion Agder. Ingen vannforekomster i Uldalsvassdraget fikk miljømål som forutsetter vannslipp, magasinrestriksjoner eller tiltak som går utover vannkraftproduksjonen. I rapport 49:2013 *«Nasjonal prioritering av vannkraftkonsesjoner til revisjon»*, utarbeidet i fellesskap mellom Miljødirektoratet og NVE, ble Uldalsvassdraget lavt prioritert (kategori 2.1).

Status i vannforvaltningsplanen og i NVE-rapport 49/2013 er imidlertid ikke styrende for hvorvidt det skal åpnes vilkårsrevisjon eller ikke. I OEDs retningslinjer er det fastsatt at det kan åpnes revisjonssak dersom de krav som er fremmet ligger innenfor det som er mulig å få endret i en vilkårsrevisjon (s. 16 i Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer).

NVE registrerer at Agder har innført selvpålagte restriksjoner knyttet til vannstander i Hanefossmagasinet og minimumsvannføring ved Flaksvann målestasjon og at dette er restriksjoner de vil videreføre. NVE støtter generelt at konsesjonærer er proaktive og gjennomfører miljøtiltak på eget initiativ. Når det gjelder minstevannføring og vannstandsrestriksjoner mener vi imidlertid at det er tiltak som er naturlig å vurdere i en revisjonssak og som ev. må formaliseres i konsesjonen dersom tiltakene vedtas. Dette for blant annet å sikre kontroll og sanksjonsmulighet.

NVE mener at det ved en vilkårsrevisjon skal legges vekt på miljøforbedrende tiltak. De miljømessige virkningene som er tatt opp i kravene påvirker allmenne interesser som ligger innenfor det som kan ivaretas gjennom konsesjonsvilkårene. Behovet for slike vilkår vurderes best gjennom en revisjonsprosess.

NVE vedtar at det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringslovens § 8 med grunnlag i vurderingene over. Vilårsrevisjonen gjelder vilkårene for følgende konsesjon gitt ved Kongelig resolusjon av:

- **Regulering og utbygging av Uldalsvassdraget, gitt ved Kronprinsregentens resolusjon 22. mars 1957.**
- **Regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget, gitt ved Kongelig resolusjon 1. august 1969.**

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Det kan være utfordringer knyttet til koronaviruset, blant annet for saker som ønskes behandlet politisk. Dersom det ikke er mulig å sende en klage innen tre uker, må det sendes en begrunnet søknad om utsatt klagefrist til nve@nve.no. Se også informasjon om frister i forbindelse med koronapandemien på våre nettsider: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/andre-nyhetssaker/nves-frister-gjelder-som-normalt-soknader-behandles-enkeltvis/>.

Videre saksgang

NVE ber om at Agder Energi Vannkraft utarbeider et revisjonsdokument i tråd med mal for revisjonsdokument og OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner». Mal for revisjonsdokument finnes her: [Revisjon av konsesjonsvilkår - NVE](#)

Ved utarbeidelse av revisjonsdokumentet skal man legge vekt på de forholdene som fremgår av kravdokumentene. Ved behov for ytterligere presisering og prioritering av kravene bør dette skje i dialog mellom kravstillerne, Agder Energi Vannkraft og NVE med formål å få frem et best mulig underlag for revisjonsdokumentet. Dersom det er aktuelt å samordne opprustnings- og utvidelsesprosjekter med revisjonen må den videre prosessen rundt dette avklares med NVE før utarbeidelse av revisjonsdokumentet.

NVE vil anmode om at kotehøyder for reguleringer og annet oppgis i henhold til Kartverkets nyeste høydesystem (NN2000). Om nødvendig bør disse kotehøydene oppmåles på nytt.

Revisjonsdokumentet skal sendes til NVE for kvalitetskontroll før det kan endelig godkjennes og sendes på høring. Vi ber om at det lages et utkast til revisjonsdokument **innen 15.2.2022**. Ta gjerne kontakt med vår saksbehandler for å avklare innholdet i dokumentet.

NVE vil sende revisjonsdokument til berørte parter for uttalelse. Dokumentet legges ut til offentlig ettersyn lokalt og på internett, og kunngjøres i lokalpressen. Det vil etter høringen bli foretatt en befaringsreise i området, ev. også avholdt møte med kommunene. NVE skal etter dette gi sin innstilling til Olje- og energidepartementet.

For nærmere informasjon om saksbehandlingen viser vi til OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» og annen nyttig informasjon som finnes på [NVEs nettside om revisjon av konsesjonsvilkår](#).

Med hilsen

Inga Katrine Johansen Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE
Birkenes kommune
Edvart Høyåsen
Evje og Hornnes kommune
Froland kommune
STATSFORVALTEREN I AGDER